

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 18Co/309/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8308212558
Dátum vydania rozhodnutia: 07. 03. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Daniela Babinová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2016:8308212558.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Daniely Babinovej a sudcov JUDr. Mariany Muránskej a Mgr. Miloša Koleka v právnej veci žalobcov 1/ Marcely O., nar. XX.XX.XXXX, bytom F. XXXX, XXX XX K., zastúpenej JUDr. Júliusom Bučekom, advokátom so sídlom Námestie slobody 1, 066 01 Humenné, 2/ maloletého F. O., nar. XX.XX.XXXX, 3/ maloletej E. O., nar. XX.XX.XXXX, 4/ maloletého S. O., nar. XX.XX.XXXX, všetci bytom F. XXXX, XXX XX K. mal. žalobcovia v 2/ a 3/ rade zastúpení zákonnou zástupkyňou matkou, žalobkyňou v 1/ rade proti žalovaným 1/ A. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom M. XXXX/XX, W. 01 K., zastúpenému JUDr. Petrom Gdovinom, advokátom so sídlom Mierová 4, 066 01 Humenné, 2/ O. S., a.s., so sídlom F. cesta X/A, XXX XX C., P. XX XXX XXX, zastúpenej JUDr. Pavlom Horovčákom, advokátom so sídlom Hroncova 3, 040 01 Košice, o náhradu nemajetkovej ujmy, o odvolaní žalovaných v 1/ a 2/ rade proti rozsudku Okresného súdu v Humennom, č.k. 15C 189/2008-490 zo dňa 07.05.2015 v jednohlasne takto

rozhodol:

Potvrdzuje rozsudok vo výroku o zamietnutí návrhu na prerušenie konania a o povinnosti žalovaných v 1/ a 2/ rade zaplatiť žalobcom v 1/ až 4/ rade náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 69 582 eur s prísl. .

Potvrdzuje rozsudok vo výroku o povinnosti žalovaných v 1/a 2/ rade zaplatiť žalobcom v 2/ až 4/ rade pozostalostnú úrazovú rentu do sumy 70 eur mesačne každému z nich a to odo dňa 6.10.2007.

Mení rozsudok vo výroku o povinnosti žalovaných v 1/ a 2/rade platiť žalobcom v 2/ až 4/ rade pozostalostnú úrazovú rentu v sume nad 70 eur mesačne tak, že v tejto časti žalobu zamietla.

Dlžnú pozostalostnú rentu vo výške 7056,45 eur každému zo žalobcov v 2/ až 4/ rade sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť žalovaný v 1/ a 2/ rade v lehote do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa návrh žalovaného v 2/ rade na prerušenie konania zamietol. Žalovaných v 1/ a 2/ rade zaviazal zaplatiť žalobcom v 1/ až 4/ rade spoločne a nerozdielne k rukám žalobkyne v 1/ rade náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 69.582 eur s tým, že plnením jedného zo žalovaných zanikne v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého žalovaného v lehote do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Žalovaných v 1/ a 2/ rade zaviazal zaplatiť žalobcom v 2/ až 4/ rade pozostalostnú úrazovú rentu mesačne vo výške po 100 eur, pre každého žalobcu a to odo dňa smrti Petra O., teda od X.XX.XXXX až do dňa, kedy budú žalobcovia schopní samostatne sa živiť. Pozostalostnú úrazovú rentu sú povinní žalovaní v 1/ a 2/ rade platiť k rukám žalobkyne v 1/ rade vždy do 15.dňa v mesiaci počnúc 1.6.2015 s tým, že k 15.6.2015 sú žalovaní povinní zaplatiť aj alikvotnú časť pozostalostnej úrazovej renty za obdobie od 8.5.2015 do 31.5.2015 vo výške 77,42 eur, t.j. pre troch žalobcov spolu 232,26 eur. Dlžnú pozostalostnú rentu vo výške 27.309,69 eur zaviazal žalovaných v 1/ a 2/ rade zaplatiť žalobcom v 2/ až 4/ rade k rukám žalobkyne v 1/ rade do 3 dní od právoplatnosti tohto

rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zanikne v rozsahu plnenia povinnosť druhého zo žalovaných. O trovách konania rozhodne do 30 dní od právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že predpokladom pre zodpovednosť a vznik občianskoprávných sankcií za nemajetkovú ujmu spôsobenú zásahom do osobnosti fyzickej osoby podľa ustanovenia § 13 OZ je existencia neoprávneného zásahu objektívne spôsobilého nemajetkovú ujmu vyvolať v príčinnej súvislosti medzi takýmto zásahom a jeho protiprávnosťou.

V prejednávanej veci si žalobcovia uplatnili nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá im vznikla v dôsledku straty manžela a otca, ktorú si vyčíslili na sumu 99582,-eur. Vykonaným dokazovaním mal súd za nesporne preukázané, že k úmrtiu Petra O. došlo v dôsledku dopravnej nehody, ktorú jednoznačne zaviniel žalovaný v I. rade, a pri ktorej S. O. zomrel. Žalovaný v I. rade bol právoplatne uznaným vinným zo spáchania prečinu usmrtenia podľa ust. § 149 ods. 1 a ods. 4 Trestného zákona, t.j. ako vodič dopravného prostriedku privodil v stave vylučujúcom spôsobilosť vykonávať takú činnosť, ktorú si privodil vplyvom návykovej látky inému z nedbanlivosti smrť, za čo bol odsúdený na trest odňatia slobody vo výmere tri roky s podmieneným odkladom na skúšobnú dobu 5 rokov a s uložením obmedzenia spočívajúceho v zákaze požívania alkoholických nápoj a iných návykových látok počas skúšobnej doby. Zároveň mu bol uložený trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá všetkých druhov na dobu 7 rokov a to rozsudkom Okresného sudu Humenné sp. zn. 1T 73/2008-382 zo dňa 14.7.2008, ktorým súd schválil podľa ust. § 334 ods. 4 Trestného poriadku Dohodu o vine a trestu uzavretú dňa 16.6.2008 v znení Dohody zo dňa 16.6.2008 medzi Okresnou prokuratúrou v Humennom a obvineným A. E.. Zároveň bola žalovanému v I. rade uložená povinnosť nahraďiť poškodenej Z. O., žalobkyni v I. rade škodu vo výške 65000,-Sk s tým, že so zvyškom nároku na náhradu škody bola poškodená Z. O. odkázaná na občiansko-súdne konanie. Ak v dôsledku trestného činu alebo iného neoprávneného zásahu došlo k usmrteniu osoby, majú osoby uvedené v ust. § 15 Občianskeho zákonníka možnosť požadovať náhradu za nemajetkovú ujmu z titulu neoprávneného zásahu do života, telesnej integrity ich blízkej osoby. Je zároveň nepochybné, že takýmto neoprávneným zásahom došlo k neoprávnenému zásahu do ich súkromného prípadne rodinného života a preto môžu požadovať aj náhradu za utrpenú nemajetkovú ujmu do svojich osobnostných práv. Úmrtím S. O. došlo k zásahu do emocionálnej sféry jeho manželky a maloletých detí, t.j. žalobcov. Došlo k neodvratiteľnému mimoriadne významnému, veľmi citlivému a hlbokému zásahu do práva na ochranu súkromia a rodinného života žalobcov, a to z dôvodu, že stratili manžela a otca, s ktorým tvorili plnohodnotnú fungujúcu rodinu. Následky tohto zásahu do súkromia žalobcov sú nereparovateľné. Náhrada nemajetkovej ujmy, ktorá žalobcom vznikla, môže však poskytnutá v peniazoch aspoň prispieť k zmierneniu vzniknutého stavu, uvedené je napokon aj jej zmyslom. Je nepochybné, že nečakaným, šokujúcim úmrtím S. O. došlo k závažnému zásahu do práva na ochranu osobnosti, spočívajúca v obmedzení ich súkromného, rodinného života. Stratou nebohého bola narušená celistvosť rodiny. Následky tohto činu sú trvalé, neodstrániteľné. Už samotná ujma - smrť sama o sebe odôvodňuje priznanie finančného zadosťučinenia a je nepochybne, že presný finančný ekvivalent za ľudský život nie je možné určiť. Rovnako možno tiež skonštatovať, že vykonávanie dokazovania ohľadne následkov, ktoré spôsobili smrť blízkeho a milovaného človeka je nadbytočné, pretože je bez akýchkoľvek pochyb, že už samotným úmrtím došlo k tak závažnému zásahu do práva na ochranu osobnosti. Žalobcovia ako manželka a deti spolu s manželom žili v spoločnej domácnosti, spolu vytvárali harmonickú, fungujúcu rodinu. Nebohý manžel finančne zabezpečoval fungovanie rodiny ako jej živiteľ, zabezpečoval bývanie, zaobstarával práce spojené s údržbou rodinného domu. Spolu so žalobkyňou v I. rade vychovával tri maloleté deti, predstavoval mužský element v rodine, podieľal sa na ich emocionálnom i racionálnom vývine. Všeobecné bola rodina, ktorú nebohý tvoril so žalobcami pokladaná za bezproblémovú a manželstvo za ukázkové. Nebohý S. O. bol milovaným manželom a otcom. Žiadna z morálnych foriem zadosťučinenia preto nemôže byť na mieste. Po smrti poškodeného žalobcovia prežívali intenzívnu bolesť, ktorá možno v priebehu rokov mierne otupila, napriek tomu ju nie je možné úplne odstrániť. Bolesť zo straty manžela a otca sa zintenzívňuje pri príležitosti rodinných sviatkov, prípadne sviatkov ako sú Vianoce či Veľká noc, kedy rodiny zasadá k sviatočnému stolu bez hlavy rodiny a kedy ožívajú spomienky manželky i detí na spoločne prežité chvíle, ktoré už nie je možné prinavrátiť. Súd mal za to, že žalobcovia preukázali svoje ťažké rozporenie a nemožnosť úplne sa vyrovnáť so stratou blízkeho človeka napriek tomu, že od jeho smrti uplynulo už takmer osem rokov. Rovnako bol preukázaný nepriaznivý dopad smrti manžela a otca žalobcov na ekonomické fungovanie rodiny s možnými ďalšími dôsledkami do budúcnosti, keď hrozí, že deťom nebude musieť byť dopriate ďalšie vzdelávanie. V priebehu konania bolo vo veci niekoľkokrát rozhodnuté. Z uznesenia Krajského súdu v Prešove zo dňa 27.11.2014 vyplýva, že v odvolacom konaní bol preskúmaný výrok rozsudku prvostupňového sudu, ktorým bolo žalobe vyhovieť, ako aj výrok o zamietnutí žaloby o úrazovú

pozostalostnú rentu, a preto výrok, ktorým súd nepripustil zmenu žaloby, ako aj výrok o zamietnutí žaloby o náhradu nemajetkovej ujmy nad sumu 69582,-eur, ktoré odvolaním napadnuté neboli, v odvolacom konaní preskúmané neboli a ako také nadobudli právoplatnosť.

Súd dospel k záveru, že vzhľadom na zásah do súkromia žalobcov ako manželky a maloletých detí je primerané priznanie nemajetkovej ujmy vo výške 69582,-eur, pričom súdom priznaná čiastka je porovnateľná s právnou úpravou Českej republiky, ust. § 444 Občianskeho zákonníka, ako aj s Judikatúrou Európskeho sudu pre ľudské práva. Pokiaľ ide o nárok na pozostalostnú úrazovú rentu na túto má fyzická osoba, voči ktorej mal zomretý v čase svojho úmrtia vyživovaciú povinnosť, nárok na jej priznanie. Ak za života poškodeného nedošlo k stanoveniu jeho vyživovacej povinnosti súdnym rozhodnutím, súd v konaní o náhradu škody bude existenciu vyživovacej povinnosti skúmať ako otázku predbežnú. Pozostalostná úrazová renta sa vypláca v období, počas ktorého malá trvať vyživovacia povinnosť poškodeného voči oprávnenému, mesačná suma sa určí vo výške výživného alebo príspevku na výživu, ktoré bol poškodený povinný platiť ku dňu smrti. Pri posudzovaní oprávnenosti nároku na pozostalostnú úrazovú rentu žalobcov v 2. až 4.rade súd vychádzal z vyššie uvedeného zákonného ustanovenia Občianskeho zákonníka, podľa ktorého nárok vzniká osobe, voči ktorej malá zomretá poškodená osoba v čase svojej smrti vyživovaciú povinnosť. Zákon žiadnu ďalšiu podmienku ako predpoklad na priznanie nároku nestanovuje. Zomretý S. O. mal v čase smrti voči maloletým žalobcom v 2. až 4.rade ako synom a dcérou zákonnú vyživovaciú povinnosť, nie je podstatná a smerodajná skutočnosť, že táto povinnosť nebola určená súdnym rozhodnutím. Pri určovaní výšky pozostalostnej úrazovej renty súd vychádzal zo zárobkových možností zomretého poškodeného v čase smrti a z oprávnených životných nárokov maloletých žalobcov. Priemerný čistý mesačný zárobok nebohého otca maloletých žalobcov v roku 2006 predstavoval 16409,-Sk, t.j. 544,67 eur a za obdobie roku 2007 sumu 15440,-Sk, t.j. 512,51 eur, vyživovaciú povinnosť k žalobcom nemal určený súdom a ďalšiu vyživovaciú povinnosť nemal. Vzhľadom na výšku zárobku nebohého otca žalobcov v 2. až 4.rade v čase smrti a ich oprávnené nároky, ktoré budú ešte časom narastať, súd považoval požadovanú výšku pozostalostnej úrazovej renty vo výške po 100,-eur mesačne pre každého zo žalobcov za primeranú a dostačujúcu a to na čas od smrti otca až do času, kedy budú žalobcovia schopní samostatne sa živiť. Mal pritom na zreteli, že žalobcovia poberajú aj sirotské dôchodky, ktoré sú každoročne valorizované ako aj skutočnosť, že vyživovaciú povinnosť voči nim má tiež žalobkyňa v 1.rade. Pozostalostnú úrazovú rentu priznal súd žalobcom v 2. až 4.rade za obdobie od 06.10.2007 a dlžná pozostalostná renta pre každého zo žalobcov ku dňu vyhlásenia rozsudku predstavuje sumu 9103,23 eur, t.j. alikvotná časť za obdobie od 06.10.2007 do 31.10.2007 vo výške 80,65 eur, za obdobie od 01.11.2007 do 30.4.2015 vo výške 9000,-eur a alikvotná časť za obdobie od 01.5.2015 do 07.5.2015 vo výške 22,58 eur, teda spolu pre žalobcov v 2. až 4. rade predstavuje dlžná pozostalostná renta sumu 27309,69 eur. Pozostalostnú rentu za obdobie od smrti nebohého poškodeného Petra O. ako dňa vzniku nároku do rozhodnutia sudu vo výške 27309,69 súd uložil žalovaným zaplatiť žalobcom v 2. až 4.rade k rukám žalobkyne v I. rade ako ich zákonnej zástupkyne. Pre ďalšie obdobie súd zaviazal žalovaných v 1. a 2.rade platiť pozostalostnú úrazovú rentu k rukám žalobkyne v I. rade vždy do 15.-teho dňa v mesiaci počnúc dňom 01.6.2015 s tým, že k 15.6.2015 sú žalovaní povinní zaplatiť aj alikvotnú časť pozostalostnej úrazovej renty za obdobie od 08.5.2015 do 31.5.2015 vo výške 77,42 eur, t.j. pre troch žalobcov spolu 232,26 eur. Súdom zaviazal povinnosťou nahradiť žalobcom nemajetkovú ujmu a pozostalostnú úrazovú rentu žalovaných v 1. a 2.rade spoločne a nerozdielne. Vychádzajúc pritom z právneho názoru vysloveného Krajským súdom v Prešove a vychádzajúc z rozhodnutí Súdneho dvora Európskej únie a vyššie citovaných Smerníc Rady ES. Pokiaľ ide o námietku pasívnej vecnej legitímácie žalovaného v 2.rade v tomto konaní táto už bola vyriešená. Krajský súd v Prešove rozsudkom sp. zn. ICo/162/2013-287 zo dňa 27.11.2013 potvrdil rozsudok vo výroku o opodstatnenosti žaloby a zrušil rozsudok vo výroku o zamietnutí žaloby vo vzťahu k žalovanému v 2.rade. Z uznesenia Krajského sudu v Prešove sp. zn. 1Co/I 35/2014-444 zo dňa 27.11.2014 vyplýva, že pokiaľ ide o základ nároku, tento bol daný už predchádzajúcimi rozhodnutiami prvostupňového i odvolacieho sudu a to vo vzťahu k žalovanému v I. rade, pričom tieto závery sú aktuálne aj vo vzťahu k žalovanému v 2.rade. Rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie sp. zn. C-22/12 a C-277/12 jednoznačne dávajú priestor pre uplatnenie zodpovednosti za náhradu nemateriálnej ujmy podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka aj voči poisťovateľovi, a to v nadväznosti na ustanovenie § 15 ods. 1 zákona č.381/2001 Z.z. a v nadväznosti na citované smernice Európskej únie ako zdroj komunitárneho práva.

Súd prvého stupňa zároveň zamietol návrh žalovaného v 2.rade na prerušenie konania podľa § 109 ods.1, písm. b) O.s.p, ktoré navrhol vo svojom písomnom podaní zo dňa 15.4.2015, nakoľko súd sa nedomnieva, že právna norma obsiahnutá v zákone č.381/2001 Z.z. je v rozpore s Ústavou SR a súčasne

s niektorým z prameňov európskeho práva a teda ani nie je na mieste podávať návrh na podanie návrhu na Ústavný súd SR.

O trovách konania rozhodol podľa ustanovenia § 151 ods. 1, 3 O.s.p..

Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie žalovaný v 1/ rade. Považoval rozhodnutie súdu prvého stupňa za nesprávne a nezákonné. Na základe toho vytýkal nedostatočne zistený skutkový stav na základe vykonaných dokazovaní. Súd prvého stupňa dospel aj k nesprávnym skutkovým zisteniam a následne i nesprávnemu právnemu posúdeniu vecí. Zároveň tiež považoval toto rozhodnutie za nezákonné z dôvodu jeho nepreskúmateľnosti. Súd prvého stupňa opakovane priznal žalobcom v 1/ až 4/ rade náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 69.582 eur. K tejto sume dospel jednoduchým výpočtom, keď z uplatneného nároku 99.582 eur odpočítal 30% ako spoluúčasť za spoluzavinenie právneho predchodcu žalobcov. Odôvodnil rozhodnutie tým, že došlo k zásahu do súkromia žalobcov, teda tak manželky ako aj maloletých detí a priznanie tejto sumy je primerané, pričom čiastka je porovnateľná s právnou úpravou Českej republiky a aj judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva. Takéto jednoduché zdôvodnenie priznania značnej náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch postráda presvedčivosť a nemá žiadnu argumentačnú hodnotu. Nepochybne násilná smrť človeka je tragédiou obzvlášť, keď ide o manžela a rodiča mal. detí a samotnú hodnotu ľudského života je takmer nemožné exaktne vyčíslieť. Napriek tomu žalovaný v 1/ rade sa domnieva, že výška náhrady je v rozpore s dosiaľ ustálenou judikatúrou slovenských súdov, pričom sa nemôže jednostranne prihliadať len k cudzozemským súdnym rozhodnutiam. Smrť S. O. bol vážny a nezvratný zásad do rodinného prostredia jeho najbližších, no poškodený nebol významným športovcom či umelcom ani nešlo o osobu verejne činnú. Treba tiež poukázať na skutočnosť, že navrhovateľ v 4/ rade v čase smrti otca mal len 3 roky, takže si ho nemôže ani veľmi pamätať aj keď je nepochybné, že otec mu veľmi chýba. Preto sa domnieva, že priznaná výška nemajetkovej ujmy je vzhľadom na osobu poškodeného a na okolnosti celého prípadu s prihliadnutím aj na judikatúru neprimerane vysoká a predovšetkým nedôvodná. Pokiaľ išlo o pozostalostnú rentu, túto stanovil súd prvého stupňa jednotne pre každé dieťa nebohého Petra O. po 100 eur mesačne počnúc od jeho úmrtia. Pozostalostná renta plní funkciu akéhosi náhradného výživného pokiaľ povinný z dôvodu svojej smrti už toto výživné plniť nemôže. Preto je potrebné vychádzať z podobných hľadísk pri pozostalostnej rente ako aj pri určení výživného. Mesačný príjem nebohého bol za rok 2006 - 544,67 eur a za rok 2007 - 512,51 eur. Ďalej je tiež zrejme, že nebolo možné u nebohého predpokladať nejaké dramatické zvýšenie jeho mesačného príjmu, a preto ma žalovaný v 1/ rade dôvodné pochybnosti, žeby zo svojho zárobku mohol platiť výživné na deti 300 eur mesačne. Navyiac pri tejto pozostalostnej úrazovej rente je potrebné prihliadať aj na potreby detí, ktoré majú byť oprávnené a výdavky, ktoré sú vzhľadom na vek, pohlavie všetkých detí rôzne, preto aj túto sumu považuje za neprimerane vysokú, ktorá nezodpovedá potrebám povinnej osoby. Preto navrhol, aby odvolací súd rozsudok v jeho napadnutej časti zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie žalovaný v 2/ rade. Vo svojom odvolaní uviedol, že postupom súdu prvého stupňa mu bola odňatá možnosť konať pred súdom a to z toho dôvodu, že neboli akceptované návrhy na doplnenie dokazovania. Rovnako považoval samotné odôvodnenie napadnutého rozsudku nie dostatočne špecifikované hlavne vo vzťahu k posúdeniu pasívnej vecnej legitímácie žalovanej v 2/ rade. Posúdenie a odôvodnenie priznania nemajetkovej ujmy, odôvodnenie jej výšky, právne posúdenie a odôvodnenie priznanej pozostalostnej úrazovej renty. Poukázal na ustanovenie § 157 O.s.p. Čl. 46 ods. 1 Ústavy SR vo vzťahu k predpokladom a náležitostiam rozsudku súdu. Vo vzťahu k odňatiu možnosti žalovanej v 2/ rade konať pred súdom namietal, že súd prvého stupňa napriek jeho návrhu 12.3.2015 nezabezpečil úplný opis mzdového listu žalobkyne v 1/ rade, ktorá pracuje ako kuchárka na plný úväzok v materskej škole v K.. Uspokojil sa len s akýmsi potvrdením mzdy žalobkyne za 3 mesiace a výpis zdravotnej poisťovne Dôvera. Pritom bolo potrebné komplexne zistiť sociálnu, finančnú a materiálnu situáciu žalobcov, od ktorých kritérií sa potom rozhoduje o prípadnej náhrade nemajetkovej ujmy v peniazoch. Pokiaľ išlo o pasívnu vecnú legitímáciu žalovaného v 2/ rade súd prvého stupňa bol viazaný právnym názorom odvolacieho súdu a rozhodol tak, že táto pasívna vecná legitímácie je daná a preukázaná. Z toho vyvodil záver, že aj žalovaná v 2/ rade je zodpovednostným subjektom vo vzťahu k nárokom žalobcov v 1/ až 4/ rade. S týmto názorom nesúhlasí rozhodnutie považuje za nedôvodné, nesprávne a arbitrálne. Vyslovený právny názor s poukazom na judikatúru Súdneho dvora v EÚ v rozhodnutiach C-22/12, C-277/12 jednoznačne dáva priestor na ustálenie právnej zodpovednosti žalovaného v 2/ rade, čo považuje žalovaný za nesprávny a neopodstatnený. Pritom v tomto smere ide o zásadnú a významnú právnú

otázku, pričom je potrebné vychádzať z platného hmotného práva. Rozširovanie výkladu právnej normy konkrétne zákona č. 381/2001 Zb. spôsobuje žalovanej v 2/ rade absolútne nezavineny stav právnej neistoty, poškodzovanie právom chránených záujmov a nehovoriac o značne vysokých hroziacich ekonomických dopadoch a dôsledkov. Pritom ani rozhodnutie Súdneho dvora EÚ nemožno uzavrieť tak, že jednoznačne konštatoval zodpovednosť žalovaného ako spoločnosti, ktorá je v tomto smere zo zákona poisťovateľom na základe povinného zmluvného poistenia. Je potrebné vychádzať z právneho predpisu, ktorý platí na území SR a tento právny predpis nie je tou úpravou, že by mohlo dôjsť k záveru, že žalovaný v 2/ rade zodpovedá za túto škodu. Poukázal na ustanovenie § 4 ods. 2, 3 a 4 zákona č. 381/2001 Zb.. Z toho možno potom vyvodit' záver, že nie je možné obžalovaného v 2/ rade ako od súkromného subjektu spravodlivo žiadať, aby konala a riadili sa podľa Smernice EÚ, ktorá bola možno nesprávne, resp. oneskorene implementovaná do vnútroštátneho poriadku SR. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie Súdneho dvora EÚ C-31/92, C-105/13 a C- 168/95. Eurokonfortný výklad je obmedzený vnútroštátnymi právnymi zásadami, a to je zásada zákazu retroaktivity a zásada právnej istoty. Z uvedených je potom možné dospieť k záveru, že podľa citovaného zákona č. 381/2001 nie je možné dospieť k záveru, že súčasťou poistného krytia je aj nemajetková ujma upravená v ustanovení § 13 OZ (citoval rozsudok Najvyššieho súdu SR 4Cdo 168/2009 a rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici 15Co 171/2012). Eurokonformný výklad ako ho v tomto smere vytvára a v odôvodnení rozsudku uvádzal súd prvého stupňa je podľa názoru žalovaného v 2/ rade kontra legem vnútroštátnej právnej úprave a odporuje aj princípu právnej istoty. Preto ak zo znenia zákona o povinnom zmluvnom poistení nevyplýva, že pokrýva aj náhradu nemajetkovej ujmy, nie je možné zákonné a ani spravodlivé použiť takýto rozširujúci výklad. Ďalej žalovaný v 2/ rade poukázal na to, že motorové vozidlo viedol žalovaný v 1/ rade pod vplyvom alkoholu, keďže mu bola nameraná hodnota alkoholu v krvi 1,79 promile alkoholu a nebohý Peter O. mal v čase dopravnej nehody v krvi 1,64 promile alkoholu, čo zodpovedá strednému stupňu opitosti. Táto skutočnosť podľa názoru žalovaného v 2/rade v predmetnom rozsudku nebola náležite zvýraznená. Skorším rozhodnutím už v tejto veci bolo určené spoluzavinenie poškodeného, nebohého Petra O., vo výške 30%. Z predmetného rozhodnutia súdu prvého stupňa nie je zrejme, prečo súd prvého stupňa nezohľadnil toto právoplatné určenie spoluzavinenia. V tejto súvislosti žalovaný v 2/ rade poukázal na § 12 zákona č. 381/2001 Zb.. Vo vzťahu k priznanej nemajetkovej ujmy v peniazoch vytýkal súdu prvého stupňa stručné rozhodnutie, preto je veľmi obťažne zaujať relevantné stanovisko a s priznanou náhradou nemajetkovej ujmy nesúhlasí, považuje ju za extrémne neprimerane vysokú, keďže z konania nevyplývajú žiadne mimoriadne skutočnosti a rozhodnutie považuje za arbitrárne. Náhrada nemajetkovej ujmy mala byť k nároku žalobcov osobitne posudzovaná. V tejto súvislosti citoval aj Čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Už v predchádzajúcom rozhodnutí súdu prvého stupňa zamietol súd nárok žalobcov nad sumu 69 582 eur a táto zamietavá časť už nadobudla aj právoplatnosť, keďže proti tomuto nebolo podané odvolanie proti tomuto výroku. Bolo potrebné preto odpočítať reálnu príslušnú časť 30 % nároku, ktorý uplatnili žalobcovia. Je tiež potrebné brať do úvahy, že nie je možné aj keď ide o prípad voľnej úvahy súdu zneužívať tento právny prostriedok na neprípustné obohacovanie. Poukázal na rozhodnutie Okresného súdu v Prešove vo veci 16C 130/2012. Pokiaľ ide o pozostalostnú úrazovú rentu, tiež považoval rozhodnutie súdu vo vzťahu k tomu, že priznal každému zo žalobcov po 100 Eur za neprimerane vysoké, pričom súd prvého stupňa nediferencoval nároky a potreby jednotlivých žalobcov v 2. až 4. rade, pričom nebohý Peter O. nemal túto vyživovaciu povinnosť určenú rozsudkom súdu. Nijakým spôsobom nevypočítal tento nárok u jednotlivých žalobcov a neúplne zistil zárobkové pomery zomretého poškodeného v čase jeho smrti a pomery žalobkyne v 1. rade. Teda záverom vo svojom odvolaní uviedol, že na základe toho, že ide o vec vo vzťahu k žalovanému v 2. rade mimoriadne zásadného významu a v poslednom čase od zverejnenia rozhodnutia Súdneho dvora EÚ vo veci C - 22/2012 Kataríny D. je posudzovaná táto zodpovednosť rôznymi súdmi rozdielne, domnieva sa žalovaný v 2. rade, že sú splnené podmienky na to, aby odvolací súd pripustil dovolanie vo veci, a to nasledovne:

Alternatíva 1

Pri náhrade nemajetkovej ujmy v peniazoch, ako jedna z foriem satisfakcie za neoprávnený zásad do života a zdravia fyzickej osoby, medzi nároky kryté poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, a teda vzťahuje sa povinnosť poisťovne na plnenie z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla aj na právo na náhradu nemajetkovej ujmy vyplývajúcej z ustanovenia § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka?

Alternatíva 2

Je podľa platného práva daná zodpovednosť poisťovne voči poistenému, v rámci uzavretej poisťovej zmluvy pri poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, aj za náhradu nemajetkovej ujmy osobám blízkym obeti usmrtenej pri dopravnej nehode ?

Alternatíva 3

Patrí náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch, ako jedna z foriem satisfakcie za neoprávnený zásah do života a zdravia fyzickej osoby, medzi nároky kryté poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla ?

Alternatíva 4

Vzťahuje sa povinnosť poisťovne na plnenie z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla aj na právo na náhradu nemajetkovej ujmy vyplývajúce z ustanovenia § 13 odsek 2 Občianskeho zákonníka ?

Na základe uvedeného žiadal teda vyhovieť odvolaniu.

K odvolaniu žalovaného v 1. a 2. rade sa vyjadrili žalobcovia v 1. až 4. rade poukázali na to, že rozhodnutie súdu prvého stupňa je správnym rozhodnutím na základe dostatočne zistených skutočností a správneho právneho záveru. Potrebné bolo zdôrazniť najmä to, že pri priznaní nárokov žalobcov súd prvého stupňa musel vychádzať zo závažnosti vzniknutej ujmy a okolností, za ktorých k porušeniu došlo. Občiansky zákonník neustanovuje vo svojej úprave žiadnu maximálnu ani minimálnu hranicu, a preto je potrebné zohľadniť konkrétne okolnosti prípadu. V danom prípade je potrebné zdôrazniť, že išlo o plne hodnotnú fungujúcu rodinu, žalobkyňa s deťmi a nebohý manžel mali väzby sociálne, citové, bez akýchkoľvek zistení patologických čŕt, a tak žalobkyňa, ako aj deti tieto väzby v priebehu konania potvrdili, pričom týmto náhlým úmrtím boli ochudobnení o ďalšie trvanie týchto rodinných vzťahov a vzťahov. Došlo k zásahu do osobnostných práv žalobcov, a to s ohľadom na postavenie žalobkyne v 1. rade ako manželky, ktorá touto nehodou prišla o manžela, ale aj žalobcov v 2. až 4. rade ako postavenie detí a rodiča, teda otca takisto, ktorí prišli touto dopravnou nehodou o svojho otca. Táto okolnosť je už neodčiniteľná, traumatická a vysoko intenzívne ovplyvnila život žalobcov a v tejto súvislosti konajúci súd aj správne vyhodnotil okolnosti vo vzťahu k nárokom nielen manželky ako žalobkyne v 1. rade, aj maloletých detí. Rodina už nikdy nebude spĺňať funkciu výchovnú, ekonomickú, výrobnú, ochrannú, emocionálnu, ale ani reprodukčnú. Preto priznaná nemajetková ujmy v peniazoch plne zodpovedá nárokom, ktoré sú primerané a rovnako aj výška pozostalostnej tak úrazovej renty bola stanovená primerane k pomerom v rodine, vo vzťahu k žalobkyne v 1. rade ako matky a manželky a jej zárobku, ako aj mesačného príjmu nebohého Petra O.. Preto žiadal, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa ako vecne správne potvrdil.

K odvolaniu žalovaného v 1. rade sa vyjadril žalovaný v 2. rade, ktorý uviedol, že výslovne podporuje odvolacie dôvody žalovaného v 1. rade tak vo vzťahu k ustanoveniu § 157 O.s.p. a článku 46 ods. 1 Ústavy SR, to znamená otázky preskúmateľnosti rozhodnutia súdu prvého stupňa a jeho odôvodnenia a potom aj vo vzťahu k výške k nemajetkovej ujmy v peniazoch a pozostalostnej úrazovej renty a dôvodnosti tejto výšky. Zároveň tiež poukázal na stručné rozhodnutie súdu prvého stupňa a i výpočet nárokov.

Odvolací súd prejednal rozhodnutie, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad uvedených v § 212 ods. 1, 2 O.s.p., a to bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. a zistil, že odvolania žalovaných v 1. a 2. rade nie sú dôvodné.

Súd prvého stupňa zistil rozhodujúce skutočnosti, na základe ktorých vo veci rozhodol a vec aj správne právne posúdil. Na týchto skutkových a právnych záveroch sa nič nezmenilo ani v štádiu odvolacieho konania.

Z obsahu spisu je zrejmé, že dňa 06.10.2007 v čase o 11:50 hod. na ceste II. triedy medzi K. a obcou S. došlo k dopravnej nehode spôsobenej motorovým vozidlom, ktoré ako vodič viedol žalovaný v 1. rade. Žalovaný v 1. rade v tom čase mal zistenú prítomnosť 1,79 ‰ alkoholu v krvi, čím porušil predpisy

o premávke na pozemných komunikáciách (zákon č. 315 z roku 1996 Zb.). Ako spolujazdec v tomto motorovom vozidle sedel na prednom sedadle aj právny predchodca žalobcov v 1. až 4. rade S. O., ktorý utrpel ťažké zranenia, ktorým na mieste nehody aj podľahol. Rozsudkom Okresného súdu v Humennom č.k. 1T 73/2008-382 zo 14.07.2008 bol žalovaný v 1. rade uznaný vinným z prečinu usmrtenia. Bol odsúdený na úhrnný trest odňatia slobody v trvaní 3 rokov, ktorý bol podmiennečne odložený na skúšobnú dobu v trvaní 5 rokov s probačným a mediačným dohľadom a tiež s uložením obmedzenia spočívajúceho v zákaze používania alkoholických nápojov a iných návykových látok počas tejto skúšobnej doby a bol mu uložený trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá všetkých druhov po dobu 7 rokov. Rozsudkom súdu prvého stupňa č.k. 15C 189/2008-243 z 02.01.2013 bola ustálená spoluzodpovednosť, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 17.12.2013. Rozsudkom súdu prvého stupňa č.k. 15C 189/2008-340 zo 17.04.2014 medzi iným zamietol priznanie náhrady nemajetkovej ujmy nad sumu 69.582 Eur. Vzhľadom k tomu, že voči zamietavej časti tohto nároku nebolo podané odvolanie ako také, táto časť výroku rozsudku súdu prvého stupňa nadobudla aj právoplatnosť. V čase smrti právneho predchodcu žalobcov v 1. až 4. rade žalobkyňa v 1. rade pracovala ako šička v A. C. s priemerným mesačným príjmom 8.060 Sk. Nebohý právny predchodca pracoval vo firme C., a.s. K., kde jeho čistý mesačný príjem bol v roku 2006 544,67 Eur a v roku 2007 512,51 Eur. V čase smrti nebohého poručiteľa najstarší syn F. O. mal 10 rokov, dcéra E. O. 8 rokov a maloletý S. 3 roky. V súčasnej dobe syn F. O. je študentom strednej priemyselnej školy v K. a dosiahol v priebehu konania vek dospelosti. Maloletá E. O., nar. XX.XX.XXXX navštevuje 9. ročník základnej školy a pripravuje sa na nástup na strednú odbornú školu pedagogického zamerania. Maloletý S. O., nar. XX.XX.XXXX je žiakom základnej školy. Žalobkyňa v 1. rade pracuje v súčasnej dobe v materskej škole v K. ako kuchárka s mesačným príjmom 350 Eur. Poberá rovnako vdovský dôchodok vo výške 145 Eur. Žalobcovia v 2. až 4. rade poberajú sirotsky dôchodok, v súčasnej dobe vo výške 94 Eur mesačne každé z nich. Žalobcovia v 1. až 4. rade žijú v spoločnej domácnosti u starých rodičov zo strany otca, v ich rodinnom dome. Žalobkyňa v 1. rade prispieva mesačne 150 Eur na bývanie. Žalobcovia v 2. až 4. rade okrem návštevy školy sa nezúčastňujú žiadnych mimoškolských aktivít z dôsledku nedostatku finančných prostriedkov. V čase dopravnej nehody žalobcovia v 1. až 4. rade s nebohým právnym predchodcom tvorili plnohodnotnú fungujúcu rodinu s dobre vyvinutými sociálnymi citovými väzbami bez akýchkoľvek patologických čŕt a smrť právneho predchodcu nastala nečakane a tragicky zasiahla do života žalobcov, žiadne iné skutočnosti vo vzťahu k rodinnému životu, spôsobu jeho vedenia neboli preukázané.

Podľa čl. 19. ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, má každý právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

Podľa čl. 1. ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, Slovenská republika uznáva a dodržiava všeobecné pravidlá medzinárodného práva, medzinárodnej zmluvy, ktorými je viazaná a svoje ďalšie medzinárodné záväzky.

Podľa čl. 7. ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky, medzinárodné zmluvy o ľudských právach a základných slobodách majú prednosť pred zákonmi.

Podľa čl. 8. ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie.

Podľa § 11 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

Podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadostučinenie.

Podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadostučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

Podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka, výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

Podľa § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka, každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti.

Podľa § 442 ods. 1 Občianskeho zákonníka, uhrádza sa skutočná škoda a to, čo poškodenému ušlo (ušlý zisk).

Podľa § 448 Občianskeho zákonníka fyzická osoba, voči ktorej mal zomretý v čase svojho úmrtia vyživovaciu povinnosť, má nárok na pozostalostnú úrazovú rentu. Tento nárok sa posúdi a suma pozostalostnej úrazovej renty sa určí podľa všeobecných predpisov o sociálnom poistení.

Podľa § 92 ods. 1 zákona č. 461/2003 Zb. o sociálnom poistení fyzická osoba, voči ktorej mal poškodený, ktorý zomrel v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania, v čase úmrtia vyživovaciu povinnosť určenú súdom, má nárok na pozostalostnú úrazovú rentu.

Podľa § 92 ods. 2 zákona č. 461/2003 Zb. pozostalostná úrazová renta sa vypláca v období, počas ktorého mala trvať vyživovacia povinnosť uvedená v odseku 1.

Podľa § 93 ods. 1 zákona č. 461/2003 Zb. mesačná suma pozostalostnej úrazovej renty sa určí vo výške výživného alebo príspevku na výživu, ktoré bol poškodený povinný platiť ku dňu svojej smrti.

Podľa § 62 ods. 1 Zákona o rodine plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

Podľa § 62 ods. 2 Zákona o rodine obidvaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

Do rámca vymedzeného ust. § 11 - § 13 Občianskeho zákonníka patrí právo na súkromie zahŕňajúce širokú oblasť súkromnej fyzickej osoby (najmä jej súkromného života, intímnej a rodinnej sféry, vnútorného myšlienkového, citového života). V najširšom zmysle sa toto právo týka aj života v rodine a v manželských, partnerských alebo priateľských či obdobných vzťahov.

Vyššie citované ustanovenie § 11 Občianskeho zákonníka zabezpečuje ochranu osobnosti každej fyzickej osoby formou všeobecnej úpravy, ktorá sa týka zabezpečenia ochrany osobnosti fyzickej osoby ako celku, uvádza príklad na niektoré jednotlivé typické hodnoty osobnosti fyzickej osoby (život, zdravie, občiansku česť, ľudskú dôstojnosť, súkromie, meno a prejavy osobnej povahy...), ktorých ochraňuje potrebné v oblasti občianskeho práva zaistiť pred inými subjektmi s rovným právnym postavením. Občianskoprávna ochrana jednotlivých hodnôt osobnosti fyzickej osoby nie je obmedzená iba na hodnoty výslovné uvedené v zákone.

Ustanovenie § 11 Občianskeho zákonníka poukazuje na demonštratívny výpočet chránených zložiek osobnosti obsiahnutých v tomto ustanovení, popri práve na ochranu života, zdravia, občianskej cti, svojho mena a prejavov osobnej povahy sem možno zaradiť aj právo na ochranu osobnej slobody, osobného súkromia. Súčasťou súkromného života je aj život rodinný zahŕňajúci sociálne, morálne, kultúrne vzťahy medzi najbližšími príbuznými.

Predpokladom zodpovednosti a vzniku občiansko-právnych sankcií za nemajetkovú ujmu spôsobenú zásahom do osobnosti fyzickej osoby podľa ust. § 13 Občianskeho zákonníka je existencia neoprávneného zásahu objektívne spôsobilého nemajetkovú ujmu vyvolať a v príčinnej súvislosti medzi takýmto zásahom a jeho protiprávnosťou. Pre určenie výšky primeraného zadostučinenia v peniazoch sú stanovené dve kritériá, z ktorých musí súd vychádzať a to závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy a okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo a teda samotná závažnosť vzniknutej ujmy nie je jediným a výlučným faktorom pre určenie konečnej výšky zadostučinenia v peniazoch. Výška peňažnej náhrady je predmetom voľnej úvahy súdu, pričom súd musí prihliadnuť aj na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo a to jednak vo vzťahu k postihnutej osobe a jednak vo vzťahu k subjektu, ktorý neoprávnený zásah spôsobil, aby tak bola zabezpečená požiadavka účinného, primeraného zadostučinenia za vzniknutú nemajetkovú ujmu aj ako požiadavka nezneužívania tohto právneho prostriedku na neprípustné obohacovanie.

Nárok na náhradu nemateriálnej ujmy podľa § 13 OZ nemožno stotožňovať a zamieňať s nárokom na náhradu škody podľa § 420 a nasl. Občianskeho zákonníka. V prípade nároku žalobcov sa jedná

o nárok na náhradu škody, ktorý by bol krytý povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Skutočnosť, že chráneným predmetom za poškodenie, ktorého má poisťovateľ plniť za poisteného poškodenému, nie je teda zásah do súkromia, ktorého súčasťou je aj rodinný život. Odvolateľ poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo 168/2009, Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 13Co 39/2012 a 15Co 171/2012. Odvolateľ ďalej poukázal na rozhodnutie vo veci C-22/12 z 24.10.2013 cit.: „Článok 3 ods. 1 smernice Rady 72/166/EHS, článok 1 ods. 1 a 2 smernice Rady 84/5/EHS a článok 1 prvý odsek smernice Rady 90/232/EHS sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy (pozn. odvolateľa neznamená to, aby aj pokrývalo) spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej“. Jedná sa o smernice Rady, ktoré nie sú všeobecne záväznými právnymi predpismi a ich záväznosť je daná judikatúrou ESD výlučne v rozsahu nepriamej záväznosti (ako interpretačný rámec, ktorý však nesmie byť contra legem vnútroštátnemu právu) a priamej záväznosti (zaväzujúc však výlučne členský štát EÚ na ich transponovanie do právneho poriadku). Povinnosť vnútroštátneho súdu odvolávať sa na obsah smernice pri výklade a uplatňovaní relevantných ustanovení vnútroštátneho práva je obmedzená všeobecnými zásadami práva a nemôže slúžiť ako základ na výklad contra legem vnútroštátneho práva (rozsudky C-378/07 Angelidaki, C-397/01 Pfeiffer, C-282/10 Maribel Dominguez, C-268/06 Impact). Pre prípad, že výsledok stanovený smernicou by nemohol byť dosiahnutý na základe výkladu, právo Spoločenstva ukladá členským štátom povinnosť nahradiť škodu, ktorú spôsobili jednotlivcom z dôvodu neprebratia smernice (C-6/90 a 9/90 Frankovich).

Tak ako žalovaný v druhom rade uviedol s poukazom na vyššie uvedené rozhodnutia, je jednoznačné, že vnútroštátna právna úprava, ktorá je pre súd pri rozhodovaní vo veci záväzná, jednoznačne určuje, aké nároky sú z povinného zmluvného poistenia kryté (§ 4 zákona). Aj z výkladu zákona o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla ako celku je zrejmé, že nemajetková ujma pozostalých, nie je uvedeným poistením krytá, z dôvodu, že vnútroštátne právo v rámci náhrady škody nepriznáva takýto nárok. Na základe uvedeného zastávame názor, že ani eurokonformným výkladom nie je možné dospieť k záveru, že nemajetková ujma v zmysle ustanovenia §11 a §13 Občianskeho zákonníka je krytá z povinného zmluvného poistenia, nakoľko zásada konformného výkladu nemôže slúžiť ako základ pre výklad vnútroštátneho práva contra legem, ktorý by v tomto prípade znamenal pripísanie náhrady škody poisťovateľovi v rozpore s tým, čo stanovuje vnútroštátna právna norma (návrh generálneho advokáta vo veci C22/12 Haasová, bod 109). Má zato, že súd je povinný aplikovať na súdenu vec účinné a záväzné právne predpisy, ktorými členský štát uplatnil, na jednej strane svoje právo voľne stanoviť režim zodpovednosti za škodu (rozsudky C-348/98 Mendes Ferreira a Delgado Correia Ferreira, body 23 a 29, C-537/03 Candolin a i., bod 24) a na strane druhej, vykonal svoju povinnosť zabezpečiť krytie zodpovednostných nárokov povinným zmluvným poistením. Jediným záväzným právnym predpisom, ktorý ustanovuje rozsah poistného krytia z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla je zákon č. 381/2001 Z. z., na základe ktorého bolo možné v súdnej veci rozhodovať a preto nie je v právomoci súdu v tejto veci rozhodnúť v rozpore s týmto záväzným právnym predpisom.

Keďže z celého obsahu zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, vyplýva, že predmetné povinné zmluvné poistenie kryje nároky explicitne uvedené v ustanovení § 4 cit. zák. z titulu zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, nie však iné prípadné nároky vzniknuté z iného titulu a v ustanovení § 2 predmetného zákona navyše uvádza, že „poškodeným je ten, kto utrpel prevádzkou motorového vozidla škodu a má nárok na náhradu škody“ - teda nie ten, komu bolo zasiahnuté do osobnostných práv a má prípadne nárok na náhradu nemajetkovej ujmy na mieste, bolo dôvodné návrh voči odporcovi v druhom rade zamietnuť v celom rozsahu.

Žalovaný v druhom rade namieta aj nesprávnosť postupu prvostupňového súdu, ktorý pri určení výšky nemajetkovej ujmy pre navrhovateľov vychádzal citujeme: „z dostupných kritérií“, za ktoré považuje „judikatúru, z právnej úpravy obdobných nárokov a ekonomickú realitu danú stavom spoločnosti v čase rozhodovania.

V zmysle ustanovenia § 153 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku súd rozhodne na základe skutkového stavu zisteného z vykonaných dôkazov, ako aj na základe skutočností, ktoré neboli medzi účastníkmi

sporné, ak o nich alebo o ich pravdivosti nemá dôvodné a závažné pochybnosti. Pričom pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia (§ 154 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku). Vychádzajúc z týchto zákonných ustanovení je takto zrejmé, že neobstojí také rozhodnutie konajúceho súdu, ktorý posudzoval a v konečnom dôsledku priznal nárok navrhovateľom v takej výške, aká vyplýva, či je porovnateľná s inými rozhodnutiami súdov a z ekonomickej reality danej stavom spoločnosti. Súd má prihliadať nie len na závažnosť vzniknutej ujmy, ale aj na okolnosti, za ktorých k porušeniu došlo t.j. má vychádzať zo skutkových zistení a všetkých skutočností, ktoré v konaní vyšli najavo, pričom pre rozhodovanie súdu v konkrétnej veci, sú absolútne irelevantné závery učinené súdmi v iných prejednávaných veciach, za diametrálne odlišných skutkových dôvodov, ktoré viedli iné súdy k posúdeniu dôvodnosti nároku čo do výšky, a nemajú žiadnu relevanciu k veci, ktorá je predmetom tohto konania. Žalovaný v druhom rade zároveň poukazuje nato, že mu nie je zřejmý ani postup súdu pri posudzovaní nároku navrhovateľov v nadväznosti na ekonomickú realitu danú stavom spoločnosti.

V konaní pred súdom prvého stupňa bolo preukázané, že došlo k dopravnej nehode s tragickým následkom, avšak za okolností, na ktorých mal podiel samotný nebohý.

Aj v tomto konaní odporcovia majú postavenie samostatných spoločníkov a aj keď právna úprava má ustanovenie o všeobecnom priamom nároku poškodeného na náhradu škody proti zodpovednému poisťovateľovi, tak možnosť uplatniť nárok voči obidvom podľa § 15 cit. zák. neznamena, že ide o solidárnu zodpovednosť, pretože táto nevyplýva z právneho predpisu, ani z ďalších dôvodov upravených v § 511 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

K odvolaniu žalovaných sa vyjadrili žalobcovia, ktorí navrhli odvolaciemu súdu, aby napadnutý rozsudok vo všetkých jeho výrokoch potvrdil. Zároveň si uplatnili náhradu trov odvolacieho konania.

K odvolaniu žalovaného v 2/ rade sa vyjadril žalovaný v 1/ rade a navrhol odvolaciemu súdu, aby napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil prvostupňovému súdu na nové konanie a rozhodnutie, resp. aby napadnutý rozsudok zmenil a znížil náhradu nemajetkovej ujmy a o trovách konania rozhodol tak, že ich náhradu účastníkom nepriznáva.

Odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, podľa zásad upravených v ust. § 212 O.s.p., bez nariadenia pojednávania podľa § 214 O.s.p. a zistil, že odvolania žalovaných sú neopodstatnené.

Odvolací súd zastáva názor, že je daný právny nárok proti poisťovateľovi z povinného zmluvného poistenia, pretože povinné zmluvné poistenie kryje aj náhradu škody na zdraví.

Škoda zahŕňa nielen zníženie majetku a ušlý zisk, ale aj nemajetkovú škodu (nemajetkovú ujmu). Je preto potrebné vykladať termín škoda v § 4 ods. 2 písm. a) aj ako nemateriálnu škodu na zdraví. Nemali by byť pochybnosti, že strata života najbližšieho príbuzného je spojená s negatívnym dopadom v emočnej, citovej, teda nemajetkovej sfére príbuzných a na ich psychické zdravie. Je plne opodstatnený záver, že v takýchto situáciách vzniká ujma (škoda) aj v psychickej rovine dotknutých osôb.

Odvolací súd rovnako ako prvostupňový súd nemal pochybnosti o utrpení žalobcov v súvislosti so stratou života ich manžela a otca, nemal žiadne pochybnosti o existencii ujmy na zdraví, ktorú treba považovať za nemateriálnu škodu na zdraví.

Z hľadiska systematiky Občianskeho zákonníka nie je až tak významné, že náhrada nemajetkovej ujmy za stratu života je upravená v inej časti kódexu Prvá časť druhá hlava ako náhrada škody (šiesta časť druhá hlava). Povinné poistenie musí kryť akúkoľvek škodu (ujmu) tak materiálnu, ako nemateriálnu. Odvolací súd sa stotožňuje s prvostupňovým súdom v názore, že platná právna úprava obsahuje takúto náhradu vychádzajúc z extenzívneho výkladu pojmu škody, ktorý v sebe nepochybne zahŕňa aj ujmu na zdraví (§ 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Zb. v znení neskorších predpisov) s tým, že náhrada nemajetkovej ujmy sa priznáva aj podľa ustanovení o ochrane osobnosti upravených v § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka.

Škodou (ujmou) sa podľa európskeho práva rozumie aj nemateriálna škoda. Dôležitý je eurokonformný výklad zákona, aby nebol popretý zmysel a účinok smernice o poistení. Iný výklad je podľa názoru

odvolacieho súdu treba hodnotiť ako nadmerne formalistický, v dôsledku ktorého sa neprípustne zasahuje do systematiky inštitútu škody obsiahnutej v Občianskom zákonníku a v osobitných predpisoch.

Za stavu, že právo umožňuje žalobcovi požadovať náhradu nemajetkovej ujmy je dôvodný záver, že takáto náhrada nemajetkovej ujmy musí byť likvidovaná z povinného zmluvného poistenia. Právna úprava, ktorá by tomuto odporovala bráni naplneniu cieľa vyššie uvedených smerníc Európskej únie a takáto právna úprava sa nesmie použiť (Simmenthal C-106-77).

Ak Slovenská republika má uregulovanú náhradu nemajetkovej škody (ujmy), potom vo svetle rozsudku Súdneho dvora musí poistné krytie dopadať aj na takúto ujmu.

Odvolací súd ďalej v tejto súvislosti poukazuje na Smernicu Rady 90/232/EHS zo dňa 14. 5. 1990 a je bez pochybností zrejmé, že cieľom spomínanej smernice je zabezpečiť, aby povinné poistenie vozidiel umožňovalo všetkým spolujazdcom, obetiam nehody spôsobenej vozidlom dosiahnuť odškodnenie za ujmu, ktorú utrpeli. Vnútroštátne ustanovenia, ktoré upravujú odškodnenie nehôd vyplývajúcich z prevádzky motorových vozidiel nemôžu obráť uvedené ustanovenia o ich potrebný účinok (rozsudok Súdneho dvora C-537/03, body 27 a 28).

Vychádzajúc zo znenia § 4 ods. 1, 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Zb. v znení neskorších predpisov je zrejmé, že poistné krytie zahŕňa jednak škodu na zdraví a náklady pri usmrtení. Citovaný právny predpis výslovne nevylučuje náhradu nemajetkovej ujmy, keď v tejto súvislosti je potrebné vychádzať z extenzívneho výkladu pojmu škoda, ktorý v sebe nepochybne zahŕňa aj ujmu, keď pod pojem ujma na zdraví patrí akákoľvek ujma aj nemajetková, spôsobená blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode.

Keďže pojem škoda uvedený v čl. 1 bod 2 prvej smernice nie je presnejšie vymedzený, nič nenaznačuje, že ak sa niektoré druhy škody, akou je nemajetková ujma, majú nahradiť podľa uplatniteľného vnútroštátneho práva, žeby sa mali vylúčiť z tohto pojmu (bod 58 rozsudku Súdneho dvora EÚ C-22/12). Keďže zodpovednosť poisteného, ktorá vyplýva z § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka vznikla na základe dopravnej nehody a mala občianskoprávnu povahu, nič nenasvedčuje, že na túto zodpovednosť sa nevzťahuje vnútroštátne hmotné právo zodpovednosti za škodu, na ktoré odkazujú uvedené smernice (bod 57 rozsudku Súdneho dvora EÚ C-22/12).

Ak vnútroštátne právo umožňuje rodinným príslušníkom obete dopravnej nehody požadovať náhradu utrpenej nemajetkovej ujmy, náhrada tejto ujmy musí byť krytá povinným poistením motorového vozidla. Účastníkom tohto poistného vzťahu je žalovaný (poistovňa) v 2/ rade a z toho vyplýva dôvodnosť jej pasívnej legitímácie v prebiehajúcom konaní. Treba zdôrazniť, že unijné právo vzťahu ohľadne náhrady škody nereguluje. Harmonizácia sa týka až následného poistného krytia náhrady utrpenej nemajetkovej ujmy, ak ju vnútroštátne právo priznáva.

K primeranosti odvolací súd uvádza, že uplatnená výška náhrady škody (ujmy) nemôže ani zďaleka pokrývať skutočnú ujmu, ktorá vznikla žalobcom stratou ich manžela a otca, a preto aj výhrada v súvislosti s vedomosťou o požití návykovej látky žalovaného v 1. rade je zohľadnená už v rozhodnutí súdu prvého stupňa.

Odvolací súd k výške náhrady škody poukazuje na vec Vitalijs Drozdovs/Baltikums AAS Súdneho dvora, v ktorom sa spomína neprípustnosť administratívneho poistného limitu pod 1 milión Eur v jednom prípade (C-277/12 Vitalijs Drozdovs/Baltikums AAS).

Je ďalej potrebné zdôrazniť, že výška náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je súdom určovaná voľnou úvahou, vždy však s prihliadnutím na zákonné kritéria závažnosti vzniknutej ujmy a okolností, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti došlo. Určenie konkrétnej výšky náhrady potom musí zohľadňovať všetky okolnosti konkrétneho prípadu a musí byť v súlade s požiadavkou spravodlivosti. Závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy sa posudzuje najmä s obsahom na jej intenzitu, rozsah a trvanie. V tejto súvislosti je nutné zdôrazniť, že skúmané zásahy vyvolávajú spravidla ujmu dlhotrvajúcu, rozsiahlu a v zásade ničím nereparovateľnú.

Zmyslom a cieľom poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou dopravných prostriedkov je pokryť z poistenia náhradu ujmy v najširšom význame slova. Riziko vzniku škôd pri prevádzke dopravných prostriedkov je vysoké a nie je opodstatnené obmedzovať poistné plnenie a prenášať ho na osoby, ktoré práve za účelom nepredvídateľných situácií sú povinne zmluvne poistené, vrátane vodičov (porov. NS SR 3Cdo 228/2012).

K odvolacím námietkam žalovaného je ďalej potrebné dodať, že smrť manžela a otca žalobcov bola nepochybne nečakaná, tragická, žalobcami nezavinená udalosť, ktorá do ich života zasiahla a nenávratne pretrhla doterajšie väzby, čím žalobcovia stratili možnosť realizovať a ďalej rozvíjať svoj rodinný život vo vzťahu k nebohému. Žalobcovia v tejto súvislosti podrobne popísali charakter vzťahov existujúcich medzi nimi a pozostalým.

Za takejto situácie odvolací súd rozsudok vo vyhovujúcom výroku a vo výroku o trovách konania ako vecne správny postupom podľa § 219 O.s.p. potvrdil.

Obaja žalovaní namietali nielen správnosť výpočtu nemajetkovej ujmy, ale aj výšku priznanej poúrazovej renty pre žalobcov v 2/ až 4/ rade. Obaja žalovaní poukazovali na príjmy nebohého poručiťľa, nedostatočne zistený príjem žalobkyne v 1/ rade a nedôsledne odôvodnenie potrieb žalobcov v 2/ až 4/ rade. U oboch nárokoch bolo potrebné zohľadniť už právoplatne stanovené spoluzavinenie. Pri priznaní nemajetkovej ujmy súd prvého stupňa prihliadol na 30 % spoluzodpovednosť nebohého na vzniknutej situácii. Iná bola situácia vo vzťahu k priznanej poúrazovej rente. Súd prvého stupňa priznal uplatnená nárok žalobcom v 2/ až 4/ rade bez ohľadu na ustálenú mieru spoluzavinenia. Požadovanú výšku poúrazovej renty 100 eur pre každého zo žalobcov v 2/ až 4/ rade považoval odvolací súd za primeranú s ohľadom na naposledy dosahovaným zárobkom nebohého právneho predchodcu žalobcov. Vek žalobcov v 2/ až 4/ rade je rozdielny, napriek tomu sumu 100 eur mesačne bol odôvodnený, keďže žalobcovia v 2/ a 3/ rade v čase smrti otca boli školopovinní na základnej škole. Preto výdavky boli spojené práve s návštevou školy (tieto potreby pretrvávajú doteraz), ošatenie, hygienické potreby, strava, návšteva kultúrnych, športových aktivít. Žalobca v 4/ rade v čase smrti nebohého otca mal 3 roky. Bol teda v predškolskom veku, jeho potreby boli odôvodnené pri platbách za návštevu materskej školy, ošatenie, stavu a vitamíny.

Preto odvolací súd zmenil rozhodnutie súdu prvého stupňa podľa ust. § 220 O.s.p..

K zmene rozhodnutia boli splnené, existovali úplné opisy mzdových listov nebohého otca, zistený príjem matky - žalobkyne v 1/ rade (350 eur mesačne) správou od zamestnávateľa, výdavky rodiny na bývanie (príspevok na poplatky za užívanie časti rodinného domu starých rodičov) 150 eur. Preto po odpočítaní 30 % spoluzavinenia zo sumy 100 eur mesačne je 70 eur, ktoré priznal žalobcom v 2/ až 4/ rade od obdobia, smrti nebohého otca do budúca, pokiaľ nebudú schopné samé sa živiť. Nad sumu 70 eur žalobu zamietol. V dôsledku zmeny výšky poúrazovej renty, stanovil odvolací súd dlh na tomto nároku u každého zo žalobcov v 2/ až 4/ rade (70 x 2 mesiace roka 2007, 70 x 12 mesiacov x 8 rokov od r. 2008 do r. 2015, 2 mesiace roku 2016 a 25 dní v mesiaci október 2007; 140 eur + 6 720 eur + 140 eur + 56,45 eur = 7 056,45 eur).

Vo vzťahu k navrhovanému pripusteniu dovolania na predostreté 4 alternatívne otázky, vzhľadom na vyššie citované rozhodnutia Súdneho dvora EÚ, ale aj NS SR nepovažoval za potrebné postupovať v súlade s návrhom žalovaného v 2/ rade.

O trovách odvolacieho konania bude rozhodovať súd prvého stupňa v súlade s ustanovením § 224 ods. 4 O.s.p., keďže nebolo doteraz rozhodnuté o trovách konania s poukazom na § 151 ods. 1 O.s.p. zo strany súdu prvého stupňa, ktorý rozhodne o trovách v lehote 30 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia, vrátane trov odvolacieho konania.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné